

การแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นางสาววิไลลักษณ์ สิงห์ไตรภพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-653-363-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION SEEKING OF HIGH SCHOOL STUDENTS UNDER
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Wilailuck Singtaipob

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-635-363-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาววิไลลักษณ์ สิงห์ไตรภพ

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณีย์ วราทร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์จี้ จันทวิมล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณีย์ วราทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์จันดารัตน์ เบอรพันธุ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิไลลักษณ์ สิงห์ไตรภพ : การแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน
สังสัศกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (INFORMATION SEEKING OF HIGH SCHOOL
STUDENTS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK
METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.สุพรรณิ วราทร, 153 หน้า.
ISBN 974-635-363-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสังสัศกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบ เนื้อหา แหล่งสารนิเทศ
วิธีแสวงหาสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ โดยมีสมมติฐานดังนี้ (1) นักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งภายนอกโรงเรียนมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5
และ (3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีปัญหาในระดับมากในด้านทรัพยากรสารนิเทศไม่เพียงพอกับ
ความต้องการจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ทุกระดับชั้นและทุกแผนการเรียน
มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ เพื่อการศึกษาต่อ รองลงมา เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตร
และเพื่อทันเหตุการณ์ นักเรียนแสวงหาสารนิเทศในรูปแบบสิ่งตีพิมพ์มากกว่าสิ่งไม่ตีพิมพ์ โดยแสวงหา
จากหนังสือมากที่สุด หมวดวิชาที่นักเรียนแสวงหาสารนิเทศมากที่สุด ได้แก่ สังคมศึกษา รองลงมา
ได้แก่ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ นักเรียนส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศด้วยวิธีการสำรวจตามชั้นหนังสือ
และแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำนวนสูงสุดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 4 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประสบปัญหาระดับปานกลางในการแสวงหาสารนิเทศทั้งจากตัวนักเรียน
เองและจากแหล่งสารนิเทศ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ภาควิชา ..... บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา ..... บรรณารักษ์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C710548 : MAJOR Library and Information Science

KEY WORD:

WILAILUCK SINGTAIPOB : INFORMATION SEEKING OF HIGH SCHOOL STUDENTS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLES
THESIS ADVISOR : ASS. PRO. SUPANNEE VARATORN. 153 P.P.
ISBN 974-635-363-2

The objectives of this research are to study the information seeking of high school students under the Department of General Education in Bangkok Metropolis, in terms of objectives, format, content, information sources, information seeking methods and problems in information seeking. The hypotheses are : first, the purpose in information seeking of high school students is to be a component of education according to the curriculum; second, the students in Mathayom Suksa 6 had seeking information resources from sources outside school more than the student in Mathayom Suksa 4 and 5; third, the high school students encounter problems of inadequacy of resources in the information sources in school at high level.

The research findings indicated that the objectives in information seeking of most of the high school students under the Department of General Education in Bangkok Metropolis are to continue studying in higher education, to study according to the curriculum, and to update their general knowledge, accordingly. Most of the high school students seek information resources in the form of printed materials, and books are the most sought. The subjects that the students mostly seek for information are social studies, the Thai language and science. The method used by most of high school students in seeking information is surveying the book shelves. Most of them seek information from information sources in their school, and the students in Mathayom 4 are the greatest number. The problems in information seeking of most of high school students are at moderate level both from the student themselves and from the information resources inside and outside the schools.

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา..... บรรณารักษ์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
คำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
2. ปรัชญาบรรณกรรม.....	8
ความหมายและคุณค่าของสารนิเทศ	8
แหล่งสารนิเทศ	9
การแสวงหาสารนิเทศ	16
ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ	17
การแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	17
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	22
การแจกและการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ	116
รายการอ้างอิง.....	119

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก. หลักสูตร	124
ข. แบบรายงานการศึกษา(ภาคสถิติ).....	132
ค. มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน.....	133
ง. หนังสือราชการ.....	142
จ. แบบสอบถาม	145
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	22
2.	จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน.....	24
3.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน	26
4.	วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน	27
5.	วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียน.....	29
6.	สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาโดยทั่วไปจำแนกตามระดับชั้นเรียน	31
7.	สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาโดยทั่วไปจำแนกตามแผนการเรียน	32
8.	สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาโดยทั่วไปจำแนกตามระดับชั้นเรียน	33
9.	สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาโดยทั่วไปจำแนกตามแผนการเรียน	35
10.	เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจำแนกตามระดับชั้นเรียน	36
11.	เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจำแนกตามแผนการเรียน	38
12.	แหล่งสารนิเทศที่นักเรียนใช้ในการแสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามระดับเรียนและแผนการเรียน.....	39
13.	แหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียนที่ใช้แสวงหาสารนิเทศจำแนกตามระดับชั้นเรียน	41
14.	แหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียนที่ใช้แสวงหาสารนิเทศจำแนกตามแผนการเรียน	43
15.	วิธีการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจาก แหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	44
16.	วิธีการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียน.....	46
17.	สารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน.....	47
18.	สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	49
19.	สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียน.....	50
20.	สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	51
21.	สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียน.....	53
22.	เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

23. เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	56
24. แหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียนที่นักเรียนแสวงหาในการแสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามระดับชั้นเรียน	57
25. แหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียนที่นักเรียนแสวงหาในการแสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	59
26. วิธีการที่นักเรียนแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	60
27. วิธีการที่นักเรียนแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	62
28. สารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียนและตามแผนการเรียนรู้	63
29. สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	65
30. สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	66
31. สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	67
32. สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	69
33. เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นห้องสมุดภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	70
34. เนื้อหาสารนิเทศที่นักเรียนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นห้องสมุดภายนอกโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	72
35. ที่มาของปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	73
36. ที่มาของปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	75
37. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากตัวนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	77
38. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากตัวนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	79
39. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศจำแนกตามระดับชั้นเรียน	81
40. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศจำแนกตามแผนการเรียนรู้.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

41. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	85
42. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียน.....	87
43. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	89
44. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามแผนการเรียน.....	91

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณิ วราทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณอย่างสูงตลอดไป

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จี จันทวิมล ที่กรุณาสละเวลาเป็นประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ วัฒนกิจจรรย์ และอาจารย์จินดารัตน์ เบอรพันธุ์ เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ ศึกษานิเทศก์ทุกคนที่ได้ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจในการทำวิจัย ในครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ถวัลย์ จันทร์เพ็ง และอาจารย์ชวลิต พงษ์สวัสดิ์ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้านสถิติ การอภิปรายผล ในการทำวิจัยครั้งนี้ขอขอบคุณ อาจารย์สมศรี วิเวชทรงกุล และ อาจารย์จันทร์ ตะดับ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการพิมพ์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูอาจารย์ ตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ทุกคนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานครที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อณรงค์ และคุณแม่แม่ลัดดาวัลย์ สิงห์ไตรภพ คุณยายกิมลี สุดจิตต์ ผู้ให้กำเนิด อบรม เลี้ยงดูและเป็นกำลังใจผลักดันให้ข้าพเจ้ามีความสำเร็จทางการศึกษาในวันนี้ ขอกราบรำลึกถึงพระคุณครู-อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันขอกราบขอบพระคุณ นพ.เกียรติพงศ์ ศรีมณูญธิผล ที่ให้การสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ขอขอบคุณน้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน และนักวิจัย ที่สนับสนุนให้กำลังใจและผลักดันให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิไลลักษณ์ สิงห์ไตรภพ